

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

17 decembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Constantin Gurschi,

Judecători – Ion Arhiliuc, Andrei Harghel, Constantin Alerguș, Iurie Diaconu, cu participarea procurorului Nicolae Suvac, avocaților Catană Eugeniu și Pașcan Octavian, persoanei achitate Pașcan Valentina, a judecat în ședință publică recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bender, Popov Oleg, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 13 martie 2013, în cauza penală în privința lui

***Pașcan Valentina Serghei**, născută la 07 septembrie 1955, originară din mun. Bender, domiciliată în or. Căușeni, str. M. Eminescu 7, ap. 3, moldoveancă, cetățeană a Republicii Moldova.*

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. Instanța de fond din 15.02. – pînă la 17.12.2012;*
- 2. Curtea de Apel Bender din 05.01. – pînă la 17.12.2013;*
- 3. Curtea Supremă de Justiție din 10.09. – pînă la 17.12.2013.*

Procedura de citare a fost legal executată.

Procurorul a susținut recursul, solicitînd admiterea lui în sensul declarat.

Avocații Catană Eugeniu, Pașcan Octavian și persoana achitată Pașcan Valentina s-au pronunțat pentru respingerea recursului, cu menținerea hotărîrii contestate.

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție asupra recursului în cauză în baza actelor din dosar,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Căușeni din 17 decembrie 2012, Pașcan Valentina a fost achitată de sub învinuirea de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. c) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

2. De către organul de urmărire penală, Pașcan Valentina, a fost învinuită de faptul, că activînd în calitate de șefă a secției învățămînt preșcolar și primar în cadrul Direcției Generale Învățămînt Tineret și Sport Căușeni, în perioada anului 2011, știind că nu dispune de studii superioare, a prezentat pentru anexarea la dosarul personal diploma de licență seria AL nr. 0015440, precum că ar fi absolvit Universitatea de Stat din Tiraspol în anul 2000 și dispune de studii superioare, fapt care în realitate nu

corespunde adevărului, diploma fiind falsificată, în rezultatul căreia, inculpatei Pașcan Valentina neîntemeiat i-a fost acordat adaos la salariu conform Hotărîrii Guvernului nr. 525 din 16 mai 2006, privind salarizarea funcționarilor publici și persoanelor care efectuează deservirea tehnică, ca funcționar public cu studii superioare, începînd cu 01 martie 2006 pînă la 31 decembrie 2011, în sumă totală de 22.537 lei.

3. Procurorul a atacat cu apel sentința instanței de fond, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care Pașcan Valentina să fie recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. c) Cod penal, iar conform art. 60 Cod penal, să fie liberată de răspundere penală, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

În motivarea cerințelor sale, apelantul a invocat că, instanța de fond neîntemeiat a achitat-o pe Pașcan Valentina, deoarece instanța de fond eronat a concluzionat ca temei de achitate a inculpatei lipsa obiectului material și anume – lipsa diplomei de studii superioare a lui Pașcan Valentina în original, care nu a fost prezentată de acuzare în cadrul ședinței de judecată, or, în prezenta cauză penală, de către organul de urmărire penală au fost întreprinse toate acțiunile de urmărire penal și operative de investigații întru stabilirea locului aflării diplomei în original pe care o deținea Pașcan Valentina, însă, originalul diplomei nu a fost găsit, inclusiv nu a fost posibil de stabilit locul aflării lui. La fel, în ședința de judecată, însuși Pașcan Valentina a recunoscut faptul că, copia diplomei seria AL nr. 0015440 îi aparține și anume această diplomă a fost prezentată la secția de cadre în anul 2001. Fapt că Pașcan Valentina deținea diploma de studii superioare, a fost confirmat în cadrul ședinței de judecată și de martorul Gluh Natalia, care a comunicat, că aproximativ în anul 2001, Pașcan Valentina i-a prezentat copia diplomei de studii superioare, în original, la care ea a făcut o copie și copia a anexat-o la dosarul personal a lui Pașcan V.

Cu referire la latura subiectivă a componenței de infracțiune, în care a fost învinuită Pașcan Valentina, apelantul a menționat că, infracțiunea prevăzută de art. 361 alin. (2) lit. c) Cod penal se realizează numai prin intenție directă și în cazul dat, fiind realizată prin prezentarea la secția cadre a direcției învățămînt Căușeni de către Pașcan Valentina a diplomei în original, de pe care a fost făcută o copie și anexată la dosarul ei personal, fapt care ulterior, lui Pașcan Valentina i-a fost acordate drepturi și anume, i-a fost calculat și achitat surplus la salariu, ca persoană care deține diplomă de studii superioare, fapt care prin acțiunile sale a prejudiciat considerabil bugetul administrației publice locale în sumă totală de 22.537 lei.

La fel, apelantul a mai invocat că, probatoriul administrat la dosar, care nu a fost apreciat obiectiv de către instanța de fond, demonstrează cu certitudine vinovăția lui Pașcan Valentina în comiterea infracțiunii imputate, aceasta nu a absolvit Universitatea de Stat din Tiraspol cu sediul în mun. Chișinău, inclusiv, nu a dispus de diploma de licență cu seria AL nr: 0015440, iar diploma care a prezentat-o la secția cadre a direcției de învățămînt Căușeni, este falsificată și ultima cu certitudine cunoștea despre aceasta.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 13 martie 2013, a fost respins, ca nefondat, apelul declarat de procuror, cu menținerea sentinței.

4.1. La adoptarea soluției date, instanța de apel a conchis că, instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, just ajungînd la concluzia privind achitarea lui Pașcan Valentina, că probele administrate la dosar corect au fost apreciate, cu respectarea prevederilor art. 101 CPP, acuzarea nu a prezentat probe

pertinente și concludente în susținerea învinuirii, or, în ședința de judecată nu a fost dovedit faptul că inculpata Pașcan Valentina ar fi prezentat angajatorului diploma, care se pretinde a fi falsă. Astfel, sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri, iar toate dubiile în probarea învinuirii se interpretează în favoarea inculpatei.

În acest sens, instanța de apel a conchis că vinovăția inculpatei Pașcan Valentina în baza art. 361 alin. (2) lit. c) Cod penal nu s-a dovedit prin declarațiile martorilor Ciontoloii Ion, Toderășcu Andrei și Gluh Natalia, pe care instanța de fond le-a dat o apreciere critică și întemeiată din următoarele considerente.

Inculpata Valentina Pașcan a transmis originalul diplomei eliberate de către Universitatea de Stat din Tiraspol în anul 2000 lui Toderășcu Andrei, la cererea acestuia, în scurt timp după alegerile din anul 2011, dar care nu i-a fost restituită.

Martorul Toderășcu Andrei a negat, că ar fi cerut inculpatei originalul diplomei de studii superioare și a afirmat, că nu a văzut acest document. În același timp, Toderășcu A. a confirmat că îi aparține semnătura și mențiunea pe xerocopia diplomei de licență, seria AL nr. 0015440, pe numele lui Valentina Pașcan, cu conținutul: „copia corespunde originalului”, care potrivit materialelor din dosar, nu ar fi fost eliberată de către instituția respectivă (f.d.63/71, vol. I).

Din materialele dosarului reiese, că atât Ciontoloii Ion, cât și Toderășcu Andrei, ambii au prezentat organelor de drept câte o copie a dosarului personal a Valentinei Pașcan, inclusiv, și copia diplomei pe numele acesteia, seria AL nr. 0015440. Copia diplomei pe numele lui Pașcan Valentina prezentat de către Ciontoloii Ion, nu este autentificată, iar ultimul a concretizat că, verificând dosarul personal, copia diplomei pe numele Valentinei Pașcan, nu era autentificată. În copia dosarului personal al Valentinei Pașcan, prezentat de către Toderășcu Andrei, copia diplomei pe numele lui Pașcan Valentina este autentificată cu ștampila umedă a DGÎTS Căușeni, mențiunea „copia corespunde adevărului” și prin semnătura lui Toderășcu Andrei, fapt confirmat de ultimul în ședința de judecată.

La întrebarea unde este originalul diplomei, care se pretinde a fi falsă și în ce împrejurări a fost autentificată copia documentului (f.d. 63/71, vol. I), Toderășcu Andrei a declarat, precum că posibil el a autentificat copia diplomei, fiind prezentată lui de către Gluh Natalia, specialistul principal în domeniul resurse umane, dar fără să vadă originalul documentului, în același timp, martorul Gluh Natalia, în ședința de judecată nu a confirmat acest fapt.

Astfel, Colegiul penal a conchis, că din declarațiile martorului Toderășcu Andrei nu se poate deduce, dacă el a avut în posesie documentul original prezentat de către Valentina Pașcan, sau dacă copia autentificată de el este de pe acest document sau de pe un altul.

Colegiul a menționat că, instanța de fond în mod întemeiat a concluzionat, că obiectul material al infracțiunii incriminate inculpatei Pașcan Valentina, încadrate juridic de către organul de urmărire penală în baza art. 361 alin. (2) lit. c) Cod penal cu semnele calificative - folosirea documentelor oficiale false care acordă drepturi, săvârșit referitor la un document de o importanță deosebită, constituie entitatea materială a documentului, care în speță lipsește, or, ***partea acuzării nu a prezentat în ședința de judecată originalul diplomei care se pretinde a fi falsă.***

La fel, instanța de fond nu a constatat în speță nici realizarea laturii obiective a infracțiunii prevăzute la art. 361 alin. (2) lit. c) Cod penal, or, în cadrul cercetării judecătorești s-a constatat cu certitudine faptul, că Pașcan Valentina a fost

înmatriculată la Universitatea de Stat din Tiraspol în anul 1996, acordându-i-se concedii plătite pentru participarea la sesiuni (f.d. 149/151, vol. I). Dînsa susținînd că, a absolvit facultatea în anul 2000, fără întreruperi de studii și diploma a ridicat-o personal, consemnînd acest fapt într-un registru ținut de către instituția respectivă. Diploma de studii eliberată ei de către Universitatea de Stat din Tiraspol a prezentat-o angajatorului în anul 2000.

În acest context, instanța de apel a reținut și faptul că, la materialele cauzei au fost administrate două înscrisuri referitoare la una și aceeași circumstanță de fapt, dar cu conținut diferit, contradictoriu și anume:

- informația nr. 386 din 19 septembrie 2011 (f.d. 164, vol. I), eliberată de rectorul Universității de Stat din Tiraspol, Laurențiu Calmuțchi, - **Pașcan Valentina a fost înmatriculată la UST în anul 1996, conform ordinului nr. 123 din 08 august 1996 la facultatea de pedagogie, specialitatea învățămînt primar și educație preșcolară, apoi potrivit ordinului nr. 193 din 03 noiembrie 1998, studentei anului III, gr. 31, facultatea pedagogie, Pașcan Valentina i s-ar fi acordat concediu academic, după care ea nu a mai revenit la studii;**

- informația nr. 422 din 16 octombrie 2012, eliberată de asemenea de către rectorul UST, L. Calmuțchi, - **Pașcan Valentina a fost înmatriculată la UST în anul 1996, conform ordinului nr. 129 din 28 august 1996, la facultatea pedagogie, specializarea învățămîntul primar și educația preșcolară, în limba română de studii, secția frecvență redusă, însă, ulterior Pașcan Valentina ar fi fost exmatriculată din rîndul studenților universității conform ordinului nr. 220f/n din 18 octombrie 2001** (f.d. 52-56, vol. II).

Prin urmare, prima instanță a dat o apreciere corectă acestor circumstanțe, susținînd, că este evident că informația înserată în aceste două confirmări sunt diferite referitor la numărul ordinului de înmatriculare și data acestuia. Este diferită și informația referitor la motivele pentru care Pașcan Valentina nu și-ar fi continuat studiile, în primul caz - se afirmă că dînsa nu ar fi revenit la studii după concediul academic acordat la 03.11.1998, iar în alt caz - se afirmă, precum că Pașcan Valentina ar fi fost exmatriculată la 18 octombrie 2001.

În cauză, nu a fost clarificată nici situația dubioasă referitor la copia neautentificată a confirmării nr. 384 din 16 septembrie 2009 (f.d. 163, vol. I), eliberată de către rectorul UST, L. Calmuțchi, potrivit căreia, diploma de licență cu seria AL nr. 0015440 pe numele lui Valentina Pașcan, eliberată la 14 iulie 2000, nu are număr de înregistrare și nu a fost eliberată de Universitatea de Stat din Tiraspol cu sediul la Chișinău. Confirmarea în cauză, potrivit rectorului, ar fi fost eliberată unei persoane fizice din administrația raionului Căușeni, care s-a adresat nemijlocit la universitate. Prima instanță a reținut, că nu a fost elucidată întrebarea, de ce persoanele din administrația raionului, deținînd informația respectivă, nu au întreprins acțiunile necesare pentru clarificarea situației, mai mult decît atît, din perioada respectivă pînă în prezent, Pașcan Valentina a primit mențiuni în repetate rînduri pentru activitatea în domeniul serviciului public, fapt confirmat prin materialele dosarului.

Colegiul penal a reținut, că diploma de studii superioare în original seria AL nr. 0015440 eliberată la data de 14 iulie 2000 de către Universitatea de Stat din Tiraspol, care conține ștampila instituției de învățămînt și semnăturile rectorului și membrilor Comisiei de examinare, pretins falsă, nu este anexată la materialele cauzei penale, nu a fost obiectul cercetării la urmărirea penală, nici la ancheta judecătorească, nu a fost

efectuată nici o expertiză, inclusiv grafologică pentru constatarea faptului cui aparțin semnăturile din diplomă, cui aparține ștampila aplicată pe diplomă, de către cine a fost eliberată blancheta diplomei de licență, etc. (f.d.11/19; 63/71, vol. I).

Din răspunsul nr. 133 din 07 septembrie 2011, eliberat de către directorul general al Agenției Informaționale de Stat „Moldpres”, reiese, că analizând documentele de contabilitate, nu a fost depistată nici o factură, care să conțină diplome cu seria indicată în scrisoarea Comisariatului de Poliție al raionului Căușeni (adică seria AL) (f.d. 152/160, vol. I).

Colegiul remarcă, că în același context, prin răspunsul rectorului UST, Laurențiu Calmuțchi, nr. 331 din 17 august 2011, se informează CPR Căușeni, că diploma de licență seria AL nr. 0015440, posesorul căreia este Pașcan Valentina, nu a fost eliberată în anul 2000 de către UST, fiind anexată **lista diplomelor de licență eliberate în anul 2000, toate avînd seria AL, ceea ce vine în contradicție cu răspunsul nr. 133 din 07 septembrie 2011 eliberat de către directorul general al Agenției Informaționale de Stat „Moldpres”** (f.d. 115/123 - 124/129, vol. I).

De asemenea, Colegiul a reținut că, în învinuirea adusă inculpatei Pașcan Valentina se menționează, că inculpata ar fi prezentat la serviciu diploma de la Universitatea din Tiraspol, în rezultat, i-a fost acordat adaos la salariu începînd cu 01 martie 2006 pînă la 31 decembrie 2011, în sumă totală de 22.537 lei. De fapt, diploma de licență, după cum s-a stabilit în materialele dosarului, a fost prezentată la serviciu în anul 2001, însă, abia în anul 2006 această diplomă a început să influențeze la salariu (a se vedea revizia documentar tematică efectuată de către Direcția Teritorială Inspectare Financiară Căușeni, f.d. 212, vol. I).

Prin urmare, instanța de apel a conchis că, **organul de urmărire penală nu a prezentat probe concludente, care ar stabili intenția directă din partea inculpatei Pașcan Valentina de a primi un salariu mai mare atunci cînd ea a prezentat la serviciu diploma de licență în anul 2001** (f.d. 210-215, vol. I).

La fel, instanța de fond în mod întemeiat a concluzionat, că nu a fost probată cu certitudine latura subiectivă a infracțiunii prevăzută de art. 361 alin. (2) lit. c) Cod penal incriminată inculpatei Pașcan Valentina, care se manifestă prin intenție directă, deoarece făptuitorul înțelege că folosește documentul de importanță deosebită, fals, pe cînd în speță inculpata Pașcan Valentina, este convinsă de faptul, că instituția de învățămînt, pe care a absolvit-o, i-a eliberat un document oficial, veridic, care întrunește condițiile de valabilitate, iar copiile diplomei de licență prezentate pentru verificare puteau fi falsificate de alte persoane.

Tot odată, Colegiul penal a menționat că, în ședința de judecată nu au fost prezentate probe pertinente și concludente, care să confirme vinovăția inculpatei Pașcan Valentina în comiterea infracțiunii imputate.

Or, în conformitate cu prevederile art. 8 CPP, toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, se interpretează în favoarea bănuitului, învinuitului, inculpatului.

În final, instanța de apel a conchis, că instanța de fond corect a achitat-o pe Pașcan Valentina de sub învinuirea de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. c) Cod penal, din motivul că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, ținînd cont de toate circumstanțele cauzei, astfel pronunțînd o sentință de achitare corectă, echitabilă și legală.

5. Procurorul, în temeiul art. 427 alin. (1), pct. 6) CPP, a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitând casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceiași instanța de apel, din motiv că instanțele de fond și de apel nu au apreciat la nivelul cuvenit probele prezentare de acuzare, care, în opinia recurentului, demonstrează cu certitudine culpabilitatea inculpatei Pașcan Valentina în baza art. 361 alin. (2) lit. c) Cod penal, nu s-a ținut cont de depozițiile martorilor și documentelor din dosar, care, în cumul lor demască inculpata în comiterea infracțiunii imputate, astfel fiind pronunțată o hotărâre ilegală și neîntemeiată în cauză.

5.1. În motivarea cerințelor sale, recurentul a invocat că, în dosar există probe ce dovedesc vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii imputate, or, probele care au stat la baza sentinței de achitare nu au fost apreciate la nivelul cuvenit de către instanțele judecătorești.

În acest aspect, recurentul s-a referit la următoarele:

➤ Pașcan Valentina a fost înmatriculată la 28 august 1996 la Universitatea de Stat din Tiraspol, facultatea „Pedagogie”, specialitatea „învățământul primar și educație preșcolară”, secția frecvență redusă, limba română de studii și pe parcursul anului de studii 1997-1998, din motive personale și-a luat concediu academic, care i-a fost acordat.

Ulterior, ultima nu a revenit la studii și nu a achitat taxa pentru studii, fapt care a generat exmatricularea sa prin ordinul rectorului Universității de Stat din Tiraspol nr. 220/r din 18 octombrie 2001 și în circumstanțe necunoscute, a comandat unor persoane nestabilite de către organul de urmărire penală, fabricarea unei diplome pe numele său din care ar fi rezultat că a obținut studii superioare pedagogice la Universitatea de Stat din Tiraspol în anul de studii 2000;

➤ instanțele de fond și de apel la adoptarea soluției, ilegal s-au bazat pe declarațiile inculpatei Pașcan Valentina și a martorului Pașcan Ștefan, cât și conținutul a două documente eliberate de către Universitatea de Stat din Tiraspol cu privire la înmatricularea și exmatricularea inculpatei de la instituția, tot odată respingând probele acuzării – declarațiile martorilor Toderașcu Andrei, Ciontoloii Ion și Gluh Natalia.

Astfel, inculpata a ascuns faptul acordării concediului academic în toamna anului 1998 și a faptului că după 3 noiembrie 1998 nu a mai revenit la studii. Întrucât inculpata a plecat în concediu academic pentru cel puțin un an, perioada ei de studii nu putea fi cuprinsă între anii 1996-2000. Această perioadă urma a fi prelungită pentru cel puțin încă un an de zile, adică până în anul 2001.

Instanțele de fond și de apel eronat au reținut versiunea inculpatei că a renunțat la concediul academic la scurt timp după acordarea lui, din următoarele considerente:

- inculpata a solicitat concediu academic în legătură cu starea precară a sănătății, stare care de regulă se menține pe mai mult timp;

- inculpata nu a achitat nici taxa de studii pentru anul de studii 1998-1999;

- inculpata nu a mai fost chemată pentru examinare în cadrul sesiunilor stabilite la instituția de învățământ. Afirmatia în speță rezultă din conținutul fd. 156-158 (informație șef-interimar Direcție Generală învățământ, Tineret și Sport Căușeni, Olga Donțu, despre acordarea d-nei Pașcan Valentina a concediilor pentru participarea la sesiune și două extrase din ordinele de acordare a concediilor pentru participare la sesiune) conform cărora inculpata a beneficiat de concedii pentru participarea la sesiune (în baza chemărilor Universității de Stat din Tiraspol) doar pe perioada 16 septembrie 1996 - 15.10.1996 (f.d. 158) și, respectiv, 2 ianuarie 1997 - 21 ianuarie

1997 (f.d. 157). După aceste două concedii pentru participare la sesiune pentru anii 1996-1997, alte concedii din categoria celor indicate inculpatei Pașcan Valentina nu i-au mai fost acordate.

Nu rezistă unor critici consistente nici declarațiile inculpatei despre faptul că „ar fi transmis originalul diplomei” d-lui Toderașcu Andrei și că respectivul nu i l-ar fi întors.

Declarațiile în cauză vin în contradicție cu logica reală a lucrurilor, astfel inculpata se afla deja în relații ostile cu martorii Ion Ciontolo (la acel moment candidat la funcția de președinte al raionului Căușeni) și Toderașcu Andrei (șeful Direcției învățământ Căușeni) și în acele circumstanțe ar fi fost ridicol pentru conștiința dînzei să transmită ultimului numit un document despre care cunoaște că este falsificat, acesta în circumstanțele cînd transmiterea fizică a documentului în cauză organelor de drept putea genera consecințe nedorite precum tragerea la răspundere penală. Mai mult, inculpata cunoștea cu certitudine despre faptul că nu există o reglementare normativă conform căreia odată ce a prezentat diploma de studii la secția resurse umane nu mai putea fi obligată să o prezinte repetat.

Martorul Toderașcu Andrei, a declarat că în luna mai 2011 a auzit precum că Pașcan Valentina nu deține studii superioare, iar diploma care este în dosarul ei personal este falsificată și a remis o interpelare la Universitatea de Stat din Tiraspol, pentru a confirma sau infirma cele auzite, și conform răspunsului furnizat de către instituția de învățământ a stabilit că, Universitatea de Stat din Tiraspol nu a eliberat lui Pașcan Valentina o careva diplomă de studii.

La fel, martorul Ciontolo Ion, a declarat că a auzit precum că Pașcan Valentina nu dispune de studii superioare, iar diploma ei ar fi falsificată și împreună cu Toderașcu Andrei au remis în adresa Universității de Stat din Tiraspol o interpelare, bazîndu-se pe datele din copia diplomei lui Pașcan Valentina păstrată în dosarul ei personal, pentru a verifica dacă numita a absolvit Universitatea de Stat din Tiraspol, inclusiv, dacă ultimei i-a fost eliberată diplomă de studii superioare. Conform răspunsului primit de la rectorul Universității de Stat de Tiraspol cu sediul în mun. Chișinău, Laurențiu Calmuțchi, Universitatea de Stat din Tiraspol nu i-a eliberat lui Pașcan Valentina diplomă de studii superioare. Ulterior, a sesizat Procuratura Căușeni și comisariatul de poliție.

De asemenea, martorul Gluh Natalia a declarat că în anul 2001, Valentin Pașcan i-a prezentat diploma de studii în original și copia diplomei de studii superioare. Copia diplomei a fost plasată în dosarul personal al cet. Pașcan Valentina, iar originalul documentului a fost restituit titulariei;

➤ La fel, au fost administrate și probe scrise în susținerea vinovăției inculpatei, inclusiv:

- comunicarea rectorului Universității de Stat din Tiraspol cu sediul în mun. Chișinău, adresată organului de urmărire penală a CPR Căușeni conform căruia diploma de licență seria AL nr. 0015440 pe numele Pașcan Valentina Serghei nu a fost eliberată în anul 2000 lui Pașcan Valentina de către Universitatea de Stat din Tiraspol (f.d. 123, vol. I);

- copia registrului de evidență a diplomelor de licență eliberate de Universitatea de Stat din Tiraspol în anul 2000, prin care se atestă faptul că Pașcan Valentina nu figurează ca persoană căreia Universitatea de Stat din Tiraspol iar fi eliberat diplomă de licență seria AL nr: 0015440 (f.d. 124/129, vol. I). Mai mult, în anul 2000,

Universitatea de Stat din Tiraspol a eliberat absolvenților universității diplome de licență seria AL, însă, începând cu numărul de ordine 0033... La caz, inculpata a prezentat angajatorului o diplomă de licență cu seria AL, însă, cu nr. 0015..., fapt care denotă că Pașcan Valentina nu a absolvit și nici nu a primit de la Universitatea de Stat din Tiraspol diplomă de licență, probă, care nu a fost luat în considerație de către instanțele de judecată;

- confirmarea dată organului de urmărire penală de către Agenția Informațională de Stat „Moldpres” din care rezultă că, în perioada anului 2000, conform facturilor întreprinderii nu a fost depistată ca fiind tipărită nici o diplomă cu seria AL nr. 0015440 (f.d. 160, vol. I);

- copia autenticată a ordinului Universității de Stat din Tiraspol nr. 220f/r din 18 octombrie 2001, din care rezultă că Pașcan Valentina este exmatriculată în legătură cu faptul că nu s-a prezentat la sesiune, nu a motivat lipsele și nu a achitat taxa de studii (f.d. 55, vol. II);

- comunicarea rectorului Universității de Stat din Tiraspol (f.d. 164, vol. I) adresat organului de urmărire penală al CPR Căușeni din care rezultă că, la 3 noiembrie 1998, lui Pașcan Valentina i-a fost acordat concediu academic, după care respectiva nu a revenit la studii. Din conținutul documentului respectiv rezultă că Pașcan Valentina și-a făcut studiile la instituția de învățământ pînă la 3 noiembrie 1998 și documentul în cauză nu a fost contestat de către partea apărării;

- ordinul Direcției Generale învățământ Tineret și Sport Căușeni nr. 207-c din 16 septembrie 1996, conform căruia i-a fost acordat lui Pașcan Valentina concediu pentru a pleca la sesiune pe perioada 16 septembrie 1996 – 15 octombrie 1996, în baza chemării Universității de Stat din Tiraspol (f.d. 158, vol. I);

- ordinul Direcției Generale învățământ Tineret și Sport Căușeni nr. 278-c din 27 decembrie 1996, conform căruia i-a fost acordat lui Pașcan Valentina concediu pentru a pleca la sesiune pe perioada 2 ianuarie 1997 - 21 ianuarie 1997, în baza chemării Universității de Stat din Tiraspol (f.d. 157, vol. I).

La fel, recurentul a invocat că, este nepertinentă și motivarea instanțelor de judecată referitor la lipsa originalului diplomei de studii pe numele lui Pașcan Valentina, ca obiect nemijlocit al infracțiunii, ori, în circumstanțele în care a fost probat cu certitudine faptul că instituția de învățământ nu a eliberat lui Pașcan Valentina nici o diplomă, ba mai mult, a exmatriculat-o la o dată ulterioară celei indicate în diploma de studii despre care se insistă că este falsă, nu era necesitatea efectuării unor eventuale expertize judiciare. Mai mult, în diferite circumstanțe, diploma respectivă putea dispărea prin sustragere, distrugere intenționată etc, fapt care nu i-ar fi conferit valabilitate.

6. Judecînd recursul ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi respins din următoarele considerente.

6.1. Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) CPP, hotărîrea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile cînd instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Însă, acest temei pentru declararea recursului ordinar nu și-a găsit confirmare la examinarea recursului declarat, nefiind stabilite presupusele erori de drept invocate de recurent.

În pct. 18 din Hotărîrea Plenului CSJ nr. 9 din 30.10.2009 „Cu privire la judecarea recursului ordinar în cauza penală”, este atenționat că, „... *erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material*”.

Or, recursul, fiind a doua cale ordinară de atac, ce urmează a fi judecată la cel de-al treilea grad de jurisdicție, poate fi exercitat în limitele temeiurilor de casare concret și limitativ determinate, care vizează legalitatea hotărîrii pronunțate în apel și care sînt direct enunțate în art. 427 CPP, excepție fiind cazurile în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că, instanța de apel corect a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept prezente în cauza de pe rol și întemeiat a respins apelul declarat de procuror.

Deși, procurorul invocă ca temei prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) CPP, din conținutul recursului ordinar declarat, se observă că nu se argumentează ilegalitatea hotărîrii judecătorești din punct de vedere al erorii de drept comise la judecarea cauzei în apel, dar se referă la procedura de apreciere a probelor și la dezacordul său cu aceasta, considerînd că Pașcan Valentina a săvîrșit infracțiunea imputată.

6.2. Verificînd procesul-verbal al ședinței de judecată a instanței de apel (vol. II, f.d. 152-180) și, lecturînd textul deciziei adoptate în cauză, rezultă că instanța de apel la judecarea apelului declarat de procuror, a respectat întocmai prevederile art. 414, 417 CPP, astfel întemeindu-și concluziile sale pe probele legal administrate și verificate în ședința de judecată a instanței de apel, acestea fiind cercetate suplimentar în ședința de judecată și reflectate în procesul-verbal, fiind audiați pe viu inculpata Pașcan Valentina și martorii Ciontolo Ion, Toderașcu Andrei și Gluh Natalia.

Colegiul penal reține că, instanța de apel, în baza probelor administrate de către organul de urmărire penală și verificate în ședința de judecată, cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) CPP, le-a dat o apreciere justă în sensul art. 101 CPP, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, astfel ajungînd la concluzia corectă cu privire la nevinovăția inculpatei Pașcan Valentina de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. c) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Astfel spus, criticele formulate de recurent, enunțate la pct. 5.1. al prezentei decizii, prin care susține că Pașcan Valentina se face vinovată de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. c) Cod penal – au format obiect de discuție la judecarea cauzei în apel și căroră instanța de apel le-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în prezenta decizie la pct. 4.1, soluție, pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin, și a cărei reluare nu se mai impune.

6.3. La fel, argumentele recurentului cu privire la aprecierea unilaterală și incorectă a probelor de către instanțele de judecată, nu au nici un suport legal, fiindcă potrivit prevederilor art. 8 alin. (3) CPP, concluziile despre vinovăția persoanei de

săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri, toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate se interpretează în favoarea inculpatului.

Mai mult ca atât, în conformitate cu principiul contradictorialității în procesul penal, reglementat de art. 24 CPP, funcțiile procesuale - urmărirea penală, apărarea și judecarea cauzei sînt separate și se efectuează de diferite organe și persoane. Instanța de judecată nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese de cît interesele legii. Funcția acuzării este pusă pe seama procurorului care intentează dosarul penal, înaintează învinuirea, susține acuzarea în instanțele de judecată.

În baza principiului contradictorialității în procesul penal, principiu unanim recunoscut și susținut de jurisprudența Curții Europene pentru apărarea Dreptului Omului, sarcina probațiunii în ședința de judecată îi revine acuzatorului de stat, fiindcă funcția acuzării este pusă pe seama procurorului.

Curtea Europeană în cauza „*Capean contra Belgiei*” din 13 ianuarie 2005, a statuat că, în domeniul penal problema administrării probelor trebuie să fie abordată din punctul de vedere al art. 6 § 2 și se obligă, „*inter alia*”, ca sarcina de a prezenta probele să revină acuzării. În cazul dat, acuzarea a avut un rol pasiv în prezentarea probelor. Or, omisiunile comise de procuror nu trebuie reparate în detrimentul persoanei acuzate.

În acest context, Colegiul penal lărgit menționează că, procurorul pentru a respinge unul din argumentele esențiale a instanțelor de judecată pe care s-a bazat achitarea inculpatei, „*lipsa obiectului material și anume – lipsa diplomei de studii superioare a lui Pașcan Valentina în original, care nu a fost prezentată de acuzare în cadrul ședinței de judecată*”, - **s-a limitat la fraza că,** - „*...de către organul de urmărire penală au fost întreprinse toate acțiunile de urmărire penală și operative de investigații întru stabilirea locului aflării diplomei în original pe care o deținea Pașcan Valentina, însă, originalul diplomei nu a fost găsit.*”

În acest context, se observă că instanțele de judecată apreciind declarațiile martorilor acuzării Toderășcu Andrei și Gluh Natalia, a ajuns la concluzia că nu poate fi exclusă versiunea inculpatei că originalul diplomei ar fi fost reținut de una din aceste persoane, a se vedea concluzia instanței de apel, -

„*La întrebarea unde este originalul diplomei, care se pretinde a fi falsă și în ce împrejurări a fost autentificată copia documentului (f.d. 63/71, vol. I), Toderășcu Andrei a declarat, precum că posibil el a autentificat copia diplomei, fiind prezentată lui de către Gluh Natalia, specialistul principal în domeniul resurse umane, dar fără să vadă originalul documentului, în același timp, martorul Gluh Natalia, în ședința de judecată nu a confirmat acest fapt*”.

La fel, procurorul a mai invocat un argument, care în viziunea sa determină în mod decisiv vinovăția inculpatei, - „*... din răspunsul nr. 133 din 07 septembrie 2011, eliberat de către directorul general al Agenției Informaționale de Stat „Moldpres”, reiese, că analizînd documentele de contabilitate, nu a fost depistată nici o factură, care să conțină diplome cu seria indicată în scrisoarea Comisariatului de Poliție al raionului Căușeni, adică seria AL* (f.d. 152/160, vol. I).”

Însă, acest argument, a fost categoric respins de către instanța de apel, astfel, constatînd că, - „*... prin răspunsul rectorului UST, Laurențiu Calmuțchi, nr. 331 din 17 august 2011, se informează CPR Căușeni, că diploma de licență seria AL nr. 0015440, posesorul căreia este Pașcan Valentina, nu a fost eliberată în anul 2000 de către UST,*

fiind anexată lista diplomelor de licență eliberate în anul 2000, *toate avînd seria AL, ceea ce vine în contradicție cu răspunsul nr. 133 din 07 septembrie 2011 eliberat de către directorul general al Agenției Informaționale de Stat „Moldpres”* (f.d. 115/123 - 124/129, vol. I).

În virtutea celor menționate, Colegiul penal lărgit menționează, că instanța de apel în decizia sa s-a pronunțat argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apel și, verificîndu-le, făcînd o analiză amplă și minuțioasă, a indicat din care motive nu a admis probele la care se referă partea acuzării, astfel, legal și întemeiat a adoptat o hotărîre de respingere a apelului procurorului, concluzionînd asupra legalității sentinței de achitare a inculpatei în comiterea infracțiunii imputate.

Prin urmare, temeiuri de a pune la îndoială legalitatea și veridicitatea soluției de achitare a inculpatei Pașcan Valentina de către instanțele de fond și de apel nu s-au constatat. Reaprecierea probelor, în modul propus de către autorul recursului, nu se încadrează în prevederile art. 427 alin.(1) pct.6) CPP și nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei.

În consecință, se apreciază că nu există temeiuri legale pentru admiterea recursului ordinar declarat de procuror și, potrivit legii, se impune respingerea acestuia, ca inadmisibil, cu menținerea hotărîrii atacate ca fiind legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bender, Popov Oleg, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 13 martie 2013, în cauza penală în privința lui **Pașcan Valentina**, cu menținerea hotărîrii atacate.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată în ședință publică la 27 decembrie 2013, ora 09:30.

Președinte

Constantin Gurschi

Judecători

Ion Arhiliuc

Andrei Harghel

Constantin Alerguș

Iurie Diaconu